

knaap in dat huis, in den bloei des levens, die sterven moet en geene kunst kan hem redden."

Indien het geheele huis met al zijne bewoners in het graf ware verzonken, zou de heer Gammidge minder bewogen zijn geworden, dan hij geweest was bij het denkbeeld van slechte spijsvertering, of wat nog erger was, bij dat van scheuren en barsten.

"Ik hoopte eerst," zeide de dokter, "dat er nog iets aan te doen zou zijn, hij begon veel sterker te worden, maar gisteren nacht is er weer eene bloedspuwing bij gekomen, en hij zal het nu, vrees ik, niet lang meer maken." Het was nu de beurt van den heer Gammidge om na te denken, en hij deed het ook; doch niet over de mogelijkheid van herstelling des hutbewoners, maar hij dacht ernstig na over zijne leefregels, en poogde hier of daar eenen misslag te ontdekken. "Wat uwe pijn betreft," zeide de dokter, "ik zal eens bij u komen en er met u over praten. Ik heb nu haast, maar ik zal heden avond, als ik kan, den armen man nog eens gaan bezoeken, en daarna zal ik u nog even komen spreken. Ik denk zeker, dat het niets dan eene voorbijgaande zaak is, die door eene kleinigheid is weg te nemen. Gij ziet er goed uit, en schijnt zeer wel te zijn, voor zooverre ik naar uw uiterlijk, gang en kleur kon oordeelen." Dit was een heelende balsem, en zoo verzachtend, dat Gammidge er toe kwam om te zeggen, dat hij hoopte, dat de man nog mogt herstellen. "Hij zal niet beter worden," zeide de dokter, "en hoe gewoon ik ook aan den dood ben, zoo kan ik dien armen man, die zoo vroeg ten grave zal dalen, noch zijne ongelukkige vrouw, die weldra weduwe, en de kinderen die welhaast weezen zullen zijn, uit mijne gedachten zetten."

"Ja, dat komt er van als men zoo vroeg trouwt. Die groote gezinnen zijn een ware last voor het kerspel, indien zij de ouders verliezen," zeide Gammidge.

"Vijf arme kleine schepseltjes," zeide de dokter, die naar de laatste woorden van zijn medgezel niet eens geluisterd had, "en de vrouw is daarenboven niet sterk."

"Dat is het juist, waarover ik klaag; zij zal zeker ook wel spoedig sterven, en dan komen zij alle vijf voor rekening van het kerspel, het is toch waarlijk al te erg."

"Wat zegt gij?" zeide de dokter, zich eensklaps tot hem wendende, "zoudt gij dan meenen, dat een arme man alle huiselijk geluk zou moeten opgeven, omdat hij kan ziek worden en sterven?"

"Ik zou willen dat zij niet trouwden, voordat zij zoo ver waren, om genoeg voor hun gezin na te kunnen laten, in geval van ziekte en dood," antwoordde Gammidge.

"Dan zouden negen en negentig van de honderd armen in het geheel niet trouwen," hernam de dokter.

"Nu, en wat zou dat schaden! ik ben nooit getrouwd geweest, en ik geloof, vergeef mij dokter, ik weet dat gij hierin met mij verschilt, dewijl gij zelf een beminlijk gezin hebt, maar een man die zich buiten de onrust van het leven weet te houden door ongetrouwd te blijven, is zeer te —"

"Is zeer te bewonderen over zijne wijsheid en te benijden om zijn geluk, is het niet zoo?"

"Wel ja, het is er ten minste niet ver af," zeide Gammidge, met een inwendig gevoel van vreugde, dat hij die man was.

"Nu dewijl gij uwe gevoelens niet onteinsd hebt, omtrent degenen die huwen, veroorloof mij, de mijnen te zeggen omtrent degenen, die niet trouwen, ten einde al hunne zorgen aan hunne eigene kostbare personen te kunnen toewijden. Ik beschouw hen als de kortzigtigste aller stervelingen, die aldus zonder vreugde voortleven, en die sterven zonder gemist te worden. Ik zou op dit punt welsprekend kunnen worden, maar ik heb geen tijd, mijn paard wacht ginds bij den hoek."

"Vreugdeloos, dat denkt hij," zeide Gammidge, toen hij hem te paard zag stijgen en wegrijden. "Ik zou wel eens willen weten wat hij onder vreugde verstaat! hij heeft een aardig troepje kinderen, en hij draaft zelf overal heen, om den schoorsteen te laten rooken en den pot te vullen. Niet gemist worden! zeker, hem komt de eer toe, dat hij wel gemist zou worden; maar wat beteekent dat ook? wien kan het schelen, of hij al dan niet gemist zal worden?"

Het was toch vreemd, dat verscheidene malen op dien dag de toornige vraag door den heer Gammidge herhaald werd: wien kan het schelen of hij gemist zal worden? En hoewel hij hierop altijd met een verachtelijken glimlach antwoordde, zoo zeide zijn hart hem toch, dat er iemand was, aan wien de gedachte van den eenzamen dood eens eenzamen mans niet aangenaam was, en dat was Jan Gammidge.

Zijn gesprek met dokter Hendrie had hem een onaangenaam indruk achtergelaten; en als de pijn in den schouder tegen den avond

niet met meer hevigheid ware teruggekomen, zoo zou hij half geneigd geweest zijn den dokter te vergeefs aan de deur te laten kloppen en stil weer laten heengaan; want hij wist wel, dat deze niet tweemaal zou aankloppen. Maar de liefde voor zijne gezondheid en zijn leven overwonnen alles, en hij gelastte aan Carlien, om op te letten en te luisteren, ten einde den dokter dadelijk binnen te laten als zij hem hoorde kloppen.

Carlien was bezig met het mostaardzaad en het bitterkers, dat zij gedroogd had uit te zoeken, en keek haar meester zeer twijfelachtig aan, toen zij dat bevel ontving.

"Gij hoort wat ik zeg?" vroeg Gammidge.

"Ik begrijp niet hoe ik hem zal kunnen hooren, als ik bezig ben met het zaad fijn te stampen," antwoordde Carlien, met eene zekere uitdrukking op haar gelaat, waarvan Gammidge de beteekenis zeer wel begreep, en die zeggen wilde: "laat mij alleen."

"Dan zoudt gij beter doen om dat geweld maken tot op een anderen tijd uit te stellen," zeide hij, terwijl hij spoedig wegliep, om geen antwoord te hooren, dat eene berisping noodzakelijk zou maken.

"Zij wordt," zeide hij, toen hij bij zijn vuur zat, "heel lastig, en hoe meer ik haar toegeef, hoe meer ik het moet doen, ik bemerk dit dagelijks."

De oogen van den heer Gammidge hadden zich hierin niet bedrogen. Carlien was zich reeds lang bewust geweest van hare onmisbaarheid voor haren meester, en als zij uit haar humeur was, zoo als dezen morgen gebeurde, gaf zij zich niet de minste moeite om dit te verbergen, wetende dat hij haar niet missen kon; misschien bestond die zekerheid slechts in het verborgene, en had zij die zelfs nooit in woorden openbaar gemaakt, maar toch, zij bestond.

"Ik zou wel gek zijn, als ik mijn werk van uur tot uur ging verschuiven, alleen om naar de deur te luisteren; waarom wil hij geen klopper hebben, even als alle andere menschen?"

Dit waren de woorden die Gammidge ontloopen was, en het was maar goed dat hij ze ontliep, want zij zouden hem geërgerd hebben. — Waarom had hij geen klopper? Zij wist zeer goed waarom hij er geen had, en het doen van die vraag, zoo als zij haar deed, was niet anders dan om hem den uitdagenden handschoen toe te werpen. In alle andere zaken, behalve omtrent den klopper, was zij het met haren meester eens, of om beter te zeggen: de meester was het met haar eens; want bij al de postjes, die door haar vervuld werden, kon men dat van meesters er nog wel bijvoegen.

Ja, meesters; de onafhankelijke Jan Gammidge, die pochte op zijne vrijheid, en die geene huiselijke zorgen scheen te hebben, die met medelijden op zulke echtgenooten neerzag, die de onvolkomenheden hunner vrouwen te verduren hadden, en op vaders die zorgen of verdriet van hunne kinderen hadden; hij die altijd vergelijkingen maakte tusschen zijn gelukkig lot en het ellendig of ten minste verdrietig lot van anderen, was in zijn eigen kasteel, waar hij zich verbeeldde en ook aan anderen wilde doen gelooven als heer en meester te regeren, niets anders dan de ondergeschikte dienstknecht zijner eigene dienstbode.

Maar hij had dit nog nooit zoo opgemerkt als op dien avond, toen hij haar beval, naar het aankloppen van dokter Hendrie te luisteren.

HET KWAAD.

Welke is de eigenlijke, eerste oorzaak des kwaads? Hoe heeft de Almachtige God het in de wereld kunnen toelaten? Over deze vraag tobben velen, die door hun geweten gefolterd een schuilhoek voor zichzelf in hunnen boezem zouden zoeken. Beschaamd over hunne onreine daden en toch door lust en gewoonte daaraan te veel gebonden, om daar zoo opeens mede te breken, doen zij heel wat wijsheidsstof voor die vraag opgaan, om zich daarin voor de verwijtingen van den regter binnen hen te verschuilen. Wijzer is het te doen als de landman, die koeijen in zijn rijpend graan ontdekt. "Jongens," is zijn woord, "maakt dat gij ze er uitjaagt en staat niet te vragen hoe zij er inkwamen. Haast u, want hoe langer gij praat, hoe meer zij bederven." Evenzoo betaamt het ons te doen tegenover het kwaad, dat ons en het onze verderft.

Spitsvindige betoogen over de zwaartekracht redden geen drenkeling, en leerstellige bespiegelingen en twisten behielden nog geene enkele menschenziel.